

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-11-15

Vår referens

Sandra Rickard

Stadsjurist

sandra.rickard@malmo.se

Remiss Finansdepartementet - Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

STK-2024-1286

Sammanfattning

Malmö stad har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria. Yttrandet ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 12 december 2024. Stadskontoret har inhämtat synpunkter underhand från vissa berörda fackförvaltningar.

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga och analysera statens former för samverkan och dialog med kommuner och regioner. En uppgift har varit att bedöma om nuvarande former är lämpliga och tillräckliga eller om det finns behov av nya former för samverkan såväl i normala tider som vid fredstida kriser.

Utredningen har också haft i uppdrag att analysera och ta ställning till om kommunallagens reglering av fullmäktige- och nämndsammanträden är ändamålsenligt utformad för att möjliggöra att såväl distansdeltagande som digitala sammanträden kan genomföras på ett demokratiskt, rättssäkert och praktiskt sätt.

Utredningen innehåller specifika förslag beträffande följande. Länsstyrelsens roll som länk mellan regeringen och den kommunala sektorn, utredning av offentlighetens eventuella tillämplighet och införande i SKR:s verksamhet, en stärkt roll för Socialstyrelsen mellan staten och huvudmännen, införande av krav i hälso- sjukvårdslagen som innebär att de regioner som ingår i en samverkansregion ska samverka i en gemensam nämnd eller genom ett kommunförbund, formalisering genom lag av hur överläggningar mellan regeringen och kommunsektorn ska ske och översyn av de formella kraven i kommunallagen gällande distansdeltagande på fullmäktige och i nämnder.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Finansdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Finansdepartementet - Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)
- Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)
- Synpunkter arbetsmarknads- och socialförvaltningen
- Synpunkter grundskoleförvaltningen
- Synpunkter förskoleförvaltningen
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241118 Remiss Finansdepartementet - Staten och kommunsektorn - samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-18

Kommunstyrelsen 2024-11-27

Beslutet skickas till

Finansdepartementet

Stadskontoret, avdelningen för intern ledning och stöd

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria. Yttrandet ska komma in till Finansdepartementet senast den 12 december 2024.

Under beredningen av ärendet har kontakt skett underhand med skol- och socialförvaltningarna i staden i syfte att få synpunkter på utredningens förslag.

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga och analysera statens former för samverkan och dialog med kommuner och regioner. En uppgift har varit att bedöma om nuvarande former är lämpliga och tillräckliga eller om det finns behov av nya former för samverkan såväl i normala tider som vid framtida kriser.

Utredningen har också haft i uppdrag att analysera och ta ställning till om kommunallagens reglering av fullmäktige- och nämndsammanträden är ändamålsenligt utformad för att möjliggöra att såväl distansdeltagande som digitala sammanträden kan genomföras på ett demokratiskt, rättssäkert och praktiskt sätt.

Summering av de specifika förslagen i utredningen

Utredningen föreslår att Länsstyrelsens roll som länk mellan regeringen och den kommunala sektorn behöver förstärkas och förtydligas genom att det inrättas kommunala kommunråd för samverkan och informationsutbyte.

Utredningen föreslår vidare att det ska prövas hur offentlighetsprincipen kan tillämpas och införas i SKR:s verksamhet. Utredningen föreslår att det ska utredas i särskild ordning.

Vidare föreslår utredningen att Socialstyrelsens roll i samverkan mellan staten och huvudmännen behöver stärkas och att regeringen bör uppdra åt Socialstyrelsen att utreda bildandet av en regional organisation för myndigheten för att förbättra den direkta kontakten mellan kommuner, regioner och staten.

Idag samverkar regioner i sex samverkansregioner. Utredningen tycker att denna ordning kan utnyttjas i större utsträckning i direkt dialog mellan staten och samverkansregionerna. För att kunna göra det föreslår utredningen att det införs krav i hälso-sjukvårdslagen så att de regioner som ingår i en samverkansregion ska samverka i en gemensam nämnd eller genom ett kommunförbund.

När det gäller regeringens kontakt med kommunsektorn direkt föreslår utredningen en formalisering av hur överläggningar ska ske genom att i lag bestämma om periodicitet, former hur överläggningar ska gå till och hur de ska redovisas till riksdagen.

Slutligen konstaterar utredningen att de formella kraven i kommunallagen beträffande distansdeltagande på fullmäktige och i nämnder inte är tillfredsställande och att man behöver ändra och justera dem för att kunna möjliggöra deltagande på distans på vissa villkor. Fullmäktiges presidium får inte delta på distans. Fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning samtliga ledamöter i en nämnd får eller ska delta på distans.

Stadskontorets bedömning

Sammantaget är Stadskontorets bedömning, vad avser förändringarna kopplade till utformningen av samverkan mellan staten och kommunerna, att Sveriges kommuner mycket sannolikt vill samverka med staten på ett så effektivt, ändamålsenligt och rättssäkert sätt som möjligt med beaktande av den kommunala självstyrelsen. Om ett eller flera av förslagen skulle förverkligas är det viktigt att denna grundtanke fortsatt är vägledande.

Flera av förslagen påverkar SKR:s roll i samverkan mellan staten och kommunerna. SKR har en central roll som arbetsgivar- och medlemsorganisation för kommunerna. Bedömningarna nedan följer utredningens disposition.

11.10 Länsstyrelsernas roll i samverkan

Stadskontoret avstyrker utredarens förslag att inrätta ett obligatoriskt regionalt kommunråd vid varje länsstyrelse. Det finns redan i dag möjlighet till samverkansytor mellan kommunerna och staten genom länsstyrelserna. Behövlig samverkan mellan

kommunerna och länsstyrelsen bör därför fortsatt vara frivillig både vad gäller innehåll, former och representation.

12.4 Ökad insyn i SKR:s verksamhet

Malmö stad bör, som en av SKR:s största medlemmar, framhålla att dialogen om SKR:s verksamhet och formerna för den i första hand ska ske mellan SKR och dess medlemmar, till exempel när det gäller frågan om öppenhet och transparens.

För att klargöra hur om en organisation som SKR – med dess medlemskrets, storlek och position i offentligheten – i tillämpliga delar kan omfattas av samma regler som sina medlemmar och annan offentlig verksamhet kan det vara lämpligt med en genomlysning för att bland annat bedöma de intresseavvägningar som är nödvändiga.

13.7 En formaliserad ordning för överläggningar bör införas

Stadskontoret ser att formaliserade överläggningar – liksom de regionala kommunråden (11.10, ”Länsstyrelsernas roll i samverkan”) – kan stärka samverkan mellan staten och kommunerna. Likt all samverkan kommer dock även de formaliserade överläggningarna att kräva tid och resurser och även dessa har också alternativkostnader i form av att kommunerna får mindre utrymme till kärnverksamheten. Det bör också beaktas att det kan behövas tid för att de formaliserade överläggningarna ska hitta sina former, vilket på kort sikt kan påverka kvaliteten hos samverkan mellan staten och kommunerna.

Om förslaget förverkligas vill stadskontoret framhålla vikten av att staten tar tillvara fungerande strukturer, arbetssätt och erfarenheter från dagens samverkansformer. Stadskontoret ställer sig därför positivt till att förslaget inte avser ersätta dagens såväl informella som formella former för dialog.

Stadskontoret vill vidare framhålla att transparensen skulle öka om förslaget om en formaliserad struktur för samråd mellan stat och kommun skulle förverkligas, vilket är positivt.

15.10.1 De formella kraven för deltagande på distans bör ändras

Utredningen förslår förtydliganden av kommunallagens reglering vad avser förutsättningar för digitala politiska möten. Utredningen föreslår att deltagande på distans ska ske genom ljud-och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att ordföranden kan säkerställa vem som deltar i sammanträdet och att den som deltar i sammanträdet kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena.

15.10.2 Fullmäktiges presidium ska inte kunna delta på distans

Vidare föreslår utredningen att fullmäktiges presidium inte får delta på distans vid fullmäktiges sammanträden.

15.10.3 Fullmäktigebeslut om nämndsammanträden på distans

Utredningen föreslår att fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning samtliga ledamöter i en nämnd får eller ska delta på distans.

Stadskontoret ser positivt på utredningens samtliga förslag vad avser distansdeltagande vid fullmäktige- och nämndssammanträden under 15.10.1-3.

Det förordas att kommunstyrelsen godkänner föreliggande förslag till yttrande och skickar det till Finansdepartementet.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef

Pamela Lindqvist Sekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör